

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní
Martinou Rýznarovou ve věci

žalobce: **J. Ch.**
bytem X
zastoupený advokátem JUDr. Patrikem Novosadem
sídlem Králova 1283, 757 01 Valašské Meziříčí

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 8. 2025, č. j. X, ve věci příspěvku na péči

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 8. 2025, č. j. X, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce pobíral příspěvek na péči, požádal o jeho zvýšení, úřad práce žádost zamítl a v přezkoumávaném správním řízení mu příspěvek na péči odejmul.
2. Žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl odvolání a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky ve Zlíně (dále jen „úřad práce“) z 12. 2. 2025, č. j. X, který na základě řízení zahájeného z moci úřední žalobci odňal příspěvek na péči od 1. 3. 2025.
3. **Žalobce v žalobě** namítal, že posouzení zdravotního stavu nebylo provedeno v souladu se zákony a realitou. Žalobce trpí těžkou arteriální chorobou dolních končetin, je na invalidním vozíku a neumí bez pomoci zvládnout základní hygienu, například přesun do vany, zajistit si koupel apod. V posudku je uvedeno, že se žalobce může pohybovat bez

kompenzačních pomůcek, což je v rozporu se skutečností. Žalobce pravidelně využívá invalidní vozík a ujde maximálně krátkou vzdálenost. Lékařské zprávy potvrdily recidivující kožní defekty, vleklou žilní nedostatečnost, ischemickou chorobu tepen dolních končetin (stav po PTA), bolesti bederní páteře. Stav po operaci maligního nádoru žaludku. To vše omezuje schopnosti žalobce. Ve správním spise jsou založeny zprávy ošetřujících lékařů, které dokládají závažnost zdravotního stavu žalobce, jeho chroničnost a dopad na každodenní fungování. Posudková komise tyto zprávy nezohlednila nebo jejich význam bagatelizovala. Žalobce v odvolání namítal, že je omezen ve zvládání základních životních potřeb (dále jen „ZŽP“) hygiena, přesun a příprava stravy, nakupování a pohyb mimo domov. Tyto aktivity žalobce nezvládá bez pravidelné pomoci jiné osoby. Žalovaný se nevypořádal s konkrétními námitkami a předloženou zdravotnickou dokumentací a dostatečně rozhodnutí neodůvodnil. Posudková komise rozhodovala v nepřítomnosti žalobce a nebylo mu umožněno vyšetření lékařem Institutu posuzování zdravotního stavu, o které žádal. Posudková komise nesprávně interpretovala, co znamená zvládat ZŽP v přijatelném standardu. Krátkodobé zlepšení nemůže být důvodem odejmutí příspěvku na péči.

4. Zástupce žalobce doplnil, že navštívil žalobce 23. 9. 2025 v pečovatelském domě a doplnil výčet onemocnění žalobce a odkaz na lékařské zprávy ve správním spise. Žalobce dlouhodobě trpí arteriosklerózou dolních končetin, která ho trvale limituje. Žalobce je téměř na 100 % odkázaný na invalidní vozík. Bez invalidního vozíku je žalobce schopen pohybu pouze s kompenzačními pomůckami, případně s pomocí jiných osob, a to pouze na velmi krátkou vzdálenost. Zdravotní stav zásadně omezuje žalobce ve schopnosti samostatného pohybu. Žalobce je tedy plně odkázaný na invalidní vozík. Z lékařské dokumentace vyplývá, že žalobce není schopen vstát, není schopen chůze bez pomoci jiné osoby a není schopen nastupovat do prostředků městské hromadné dopravy nebo z nich vystupovat. Jediný pohyb je možný pouze na invalidním vozíku. U žalobce jde o setrvalý stav, který se již nezlepší a prognóza je spíš opačná. Lékařské zprávy ve správním spise potvrzují recidivující kožní defekty, vleklou žilní nedostatečnost, ischemickou chorobu tepen dolních končetin a bolesti bederní páteře po operaci maligního nádoru žaludku. To vše omezilo schopnosti žalobce pečovat o sebe samého. Žalobce navrhl, aby soud vyžádal posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ostravě a dále k důkazu navrhl svůj výsledek, zdravotnickou dokumentaci odborných lékařů a výsledek MUDr. K., který dlouhodobě a dopodrobna zná zdravotní stav žalobce a může odpovědět na otázky soudu o zdravotním stavu.
5. **Žalovaný ve vyjádření k žalobě** uvedl, že žalobce podal 30. 10. 2024 u úřadu práce návrh na změnu výše příspěvku na péči. Na základě posudku o závislosti úřad práce tuto žádost zamítl v řízení zahájeném z moci úřední 30. 1. 2025 a vydal 12. 2. 2025 rozhodnutí, kterým žalobci odňal příspěvek na péči od 1. 3. 2025. Žalovaný dospěl na základě posudku posudkové komise k závěru, že u žalobce se nejedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, který by mohl způsobit ztrátu schopnosti zvládat základní životní potřeby. Podle sociálního šetření dne 6. 11. 2024 žalobce 30. 10. 2024 a 31. 10. 2024 sám přijel autem na úřad práce, sám dojel na invalidním vozíku, sám si otevřel dveře do kanceláře a podal žádosti. Opakovaně žalobce přišel na úřad práce dokonce i bez jakékoliv kompenzační pomůcky. Písemný záznam o tom byl učiněn 13. 5. 2024 a 6. 12. 2023. Žalovaný záznamy z 10. 3. 2025, 13. 5. 2024 a 6. 12. 2023 přiložil k vyjádření. Žalovanému a posudkové komisi byly diagnózy žalobce známy a byly vyhodnoceny v souladu s posudkově medicínskými kritérii.

6. Podle Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ostravě (dále jen „posudková komise“) není medicínský důvod, pro který by žalobce nezvládl ZŽP tělesná hygiena, péče o domácnost a mobilita. Posudek posudkové komise byl podle žalovaného přezkoumatelný, úplný a přesvědčivý.
7. **Soud přezkoumal** napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění účinném ke dni vydání rozsudku (dále „s. ř. s.“), v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.).
8. **Úřad práce v rozhodnutí z 12. 2. 2025** odnětí příspěvku na péči odůvodnil tím, že podle posouzení stupně závislosti z 26. 1. 2025 žalobce nemá od 1. 3. 2025 nárok na příspěvek na péči. Oproti minulému posudku žalobci nebylo uznáno nezvládání ZŽP mobilita (žalobce žije s družkou, o kterou se stará, samostatně ji zvedá ze země, když upadne, opakovaně dochází samostatně bez opěrných pomůcek na úřad práce, s úřadem jednal samostatně, dochází sám bez doprovodu, sám jezdí autem, které řídí), péče o zdraví (žalobce je plně orientovaný, samostatně kouří, funkční omezení rukou nemá, připravené léky je schopen v danou dobu užít z lékovky samostatně, defekty na dolních končetinách si převazuje sám a léky připravuje i družce), osobní aktivity (žalobce vykonává sociální aktivity odpovídající věku, doma se stará o družku, během dne sleduje televizi, venčí psa, jezdí autem a osobní záležitosti si vyřídí) a péči o domácnost (žalobce vykonává úkony zajišťující chod domácnosti a sám provádí údržbu auta). Do posudkového zhodnocení byly zohledněny poznatky ze sociálního šetření. Nejedná se o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav.
9. **Žalovaný v rozhodnutí o odvolání** shledal posudek posudkové komise jako objektivní a přesvědčivý. Stačí zvládání ZŽP v přijatelném standardu a nevyžaduje se každodenní zvládání ve stoprocentní kvalitě, zcela bezchybně ani úplné nezvládání ZŽP. Podstatné je, jestli posuzovaná osoba je schopna ZŽP zvládnout v obvyklé kvalitě a rozsahu, uspokojivě, tedy způsobem, který je společností ještě přijatelný a který umožňuje, aby její potřeby byly naplněny bez vazby na celodenní intervenci jiné osoby.
10. Žalobce není duševně postižený, vidí, slyší, komunikuje, řídí osobní automobil, do kterého sám nakládá nebo z něj vykládá invalidní vozík. Žalobce je samostatně mobilní bez opory, případně s oporou francouzských holí a během chůze si může odpočinout. Žalobce nemá zdravotní postižení páteře či kloubů, které by omezilo chůzi po schodech či cestování, nemá obrny končetin, nemá amputační ztráty, nemá poruchu funkce nosných kloubů dolních končetin, nemá poruchu funkce horních končetin a není doložena porucha funkce dolních končetin. Postižení žalobce prokázána lékařskými zprávami žalobci v chůzi nebrání. Žalobce zvládá užití toalety a není medicínský důvod, pro který by se žalobce neosprchoval v sedacím koutě na sedačce, jsou pro něj vhodná madla a je třeba, aby zabalil nohu s kožním defektem do nepromokavé tkaniny. Není důvod, aby toto nezvládl, převazuje si nohy sám. Žalobce nemá poruchu funkce rukou, je schopen se holit, chystat oděv, oblékat se a svlékat, chystat léky, servírovat a naporcovat stravu, najíst se atd. Není důvod, aby žalobce nezajel autem pro nákup, který naloží do nákupního vozíku a vyloží do auta. Žalobce je schopen provést základní úklid, vyprat v pračce a pověsit prádlo na sušák a poskládat ho. Není zdravotní důvod, aby si žalobce neuvařil jednoduché jídlo, nenaservíroval ho, jeho ruce jsou plně funkční a při vaření může i usednout. Žalobce byl opakovaně viděn, jak se pohybuje bez holí i s holemi. U žalobce není důvod k doprovodu jinou osobou. Žalobce osobní aktivity zvládá, je kontaktní a vše si vyřizuje sám.

11. Funkční schopnosti dané dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí osoby (tj. se zachovanými funkčními schopnostmi) s využitím běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku (tzv. facilitátorů, facilitujících prostředků). To znamená, že pro účely zákona o sociálních službách se hodnotí funkční dopady zdravotního postižení na schopnost zvládat ZZP s využitím usnadňujících (facilitujících) prostředků, které vyrovnávají případné znevýhodnění a napomáhají nebo umožňují samostatnost.
12. Zdravotnímu stavu by mělo být přizpůsobeno nejen vybavení domácnosti, ale i další skutečnosti, zejména mají být použity veškeré dostupné facilitátory. V hodnocení jsou aplikována kritéria zvládání s použitím vhodných facilitátorů (nikoliv bez nich), například volba vhodného oděvu a obuvi, které lze s danou poruchou obléct či obout bez nutnosti pomoci jiné osoby (například na suchý zip). Potraviny a tekutiny je třeba nakupovat v obalech, které je osoba schopna otevřít, chléb lze zakoupit i nakrájený ap. K výkonu fyziologické potřeby je třeba používat bezbariérový vstup, mít k dispozici protiskluzové povrchy podlah, madla, zvýšené sedátko apod. Rovněž k celkové tělesné hygieně je třeba používat bezbariérový vstup do sprchy a mít zde protiskluzové povrchy podlah, madla, sedátko ap.
13. Závěry posudkové komise nejsou v rozporu s obsahem lékařských nálezů, které měla k dispozici. Žalovaný poskytl žalobci možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí podle § 36 odst. 3 správního řádu, ale žalobce této možnosti nevyužil. Žalobce výzvu k seznámení se s podklady rozhodnutí převzal 24. 7. 2025.
14. **Soud provedl při jednání** jako důkazy lékařské zprávy, které žalobce přiložil k žalobě a navrhl k důkazu a cituje je dále.
15. Soud zjistil ze správního spisu z protokolu o jednání úřadu práce dne 6. 12. 2023, že se žalobce dostavil k seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí a vyžádal si kopii posudku o závislosti. S tím nesouhlasil a uvedl, že nemůže pořádně hýbat prsty po chemoterapii, je onkologický pacient, má postižené dolní končetiny; nesouhlasil s posouzením zdravotního stavu na dálku podle papíru. V Praze ho vždy posudkoví lékaři předvolali k posouzení zdravotního stavu.
16. Soud zjistil ze správního spisu z úředního záznamu (záznamu o incidentu – výhrůžky a urážky posudkového lékaře) z 6. 12. 2023, že žalobce přišel na úřad sám bez kompenzačních pomůcek.
17. Soud zjistil ze správního spisu z úředního záznamu (záznamu o incidentu – rasově zabarvené výroky) z 13. 5. 2024, že žalobce se přišel zeptat na vyplacení příspěvku, přišel sám a pohyboval se bez kompenzačních pomůcek.
18. Podle záznamu o incidentu (vyhrožování zabitím posudkového lékaře) z 10. 3. 2025 žalobce obdržel kopii posudku o zdravotním stavu.
19. **Soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.**
20. Soud zjistil z posudku Pražské správy sociálního zabezpečení o stupni závislosti z 18. 10. 2021, že žalobce nezvládal ZZP mobilita, tělesná hygiena a péče o domácnost.
21. Soud zjistil ze zprávy MUDr. K. (dle obsahu zprávy praktik a odborník na pracovní lékařství) z 13. 8. 2013, že defekt dolních končetin je následkem úrazu z roku 1983 a obtíže

trvají od roku 2006. Žalobce byl v srpnu 2009 poškozen na Dermatologické klinice Fakultní nemocnice Královské Vinohrady Praha 10, se kterou se soudí od 1. 3. 2010. Žalobce je trvale neschopen vykonávat stále zaměstnání (byl vyučen zedníkem), následky dermatologického ošetření trvají doposud a defekty se špatně a velmi pomalu hojí, i přestože žalobce v roce 2010 podstoupil plastickou operaci v Nemocnici Ivančice p. o. v okrese Brno – venkov na doporučení Kliniky plastické chirurgie Fakultní nemocnice Brno. Nikdo není schopen dostatečně autora zprávy přesvědčit, že nedošlo k poškození nervů a svalů obou dolních končetin, ale jen cév. Je v rozporu nejen se zdravým selským rozumem, že žalobce, ač má invalidní důchod třetího stupně, nemá podle některých úředníků nárok na průkazku ZTP, ačkoliv platná národní a evropská judikatura hovoří v jeho prospěch. Žalobce objektivně není schopen delšího stání nebo delší chůze bez dopomoci jiné osoby nebo bez dvou francouzských holí na vzdálenost delší než 50 m, není schopen rychle nastupovat a vystupovat do prostředků městské hromadné dopravy (tramvaje T3, T6, autobusy řady B či C z Karosy Vysoké Mýto), není schopen vystupovat po schodišti nebo z něho sestupovat.

22. Soud zjistil ze zprávy chirurga z 28. 7. 2021, že žalobce se pohybuje na vozíku, na nohou se udrží jen několik minut, a proto nechodí, jak subjektivně udával. Žalobci byla stanovena diagnóza: žilní městky dolních končetin s vředem.
23. Ze zprávy ortopeda MUDr. U. ze 17. 4. 2025 vyplývá, že žalobce byl dovezen na invalidním vozíku, může chodit nejvýše 50 m a potom má bolesti, je obtížně mobilní. Objektivně bylo zjištěno, že posturální i břišní svalstvo je oslabeno, rozvíjení páteře s tuhostí a bolestivostí, pohyb kyčlí a kolen s mírnou tuhostí, neurologický náleznegativní a jako diagnóza byla stanovena obtížná mobilita.
24. Podle zprávy chirurga z 21. 5. 2025 jde u žalobce o aterosklerózu končetinových tepen bez gangrén, SRCC antrum pylori, žalobce trpí bolestmi zad a prstů na pravé dolní končetině. Byla negativní zjištění ve smyslu herniace v tříse nebo recidivy onkologického onemocnění. Žalobce měl defekt za kotníkem na dorzu nohy, šlo o ischemickou chorobu dolních končetin a stav po PTA DEB celé APO a stentingu P1 APO l. dx.
25. Soud zjistil ze zprávy neurologa 2. 5. 2016, že žalobce byl vyšetřen na vozíku a podle závěrů zprávy jde o stav po iatrogenním poleptání obou bérků v roce 2009, vs. neuropatie akter DKK.
26. Soud zjistil ze zprávy MUDr. K. z 27. 1. 2015, že žalobce byl „operován na doporučení plastického chirurga v nemocnici v Ivančicích v lednu 2010 a plastika se tehdy nemohla provést. Psychiatr 30. 11. 2009 konziliárně doložil, že u žalobce nejde o žádnou psychickou poruchu. Kontrolní hospitalizace na kožní klinice VFN Praha 2 proběhla v roce 2009. Žalobce dochází pravidelně k autorovi zprávy na kontroly a převazy, hojení probíhá velmi pomalu a lze doložit i fotodokumentaci. V lednu 2010 na PDK byl defekt asi 20×10 cm a na LDK asi 9×8 cm, nyní na PDK asi 3×6 cm a na LDK 3,5×3 cm. V dokumentaci z DVK FNKV je řada neshod a rozporů a ze soudního spisu Obvodního soudu pro Prahu 10 záhadně zmizela polovina dokumentace.“
27. Soud zjistil ze zprávy cévní ambulance z 22. 1. 2025, že žalobce ujde 50-60 m s francouzskými holemi a zastaví pro bolest obou bérků. Chůze je značně nestabilní. U žalobce jde o neuropatii dolních končetin, ischemickou chorobu dolních končetin po PTA s optimálním výsledkem, reziduální trombus a lymfostázu dolních končetin z nečinnosti. Žalobci bylo doporučeno: „Cvičit a zatěžovat“.

28. Soud zjistil ze zprávy MUDr. K. z 9. 9. 2016, že žalobce je po poleptání bérců obou končetin v době, kdy se ambulantně léčil na klinice dermatologie Fakultní nemocnice Královské Vinohrady Praha 10 a hojení probíhá velmi zdlouhavě. Toho času je žalobce upoután na invalidní vozík, prakticky trvale a jen na kratší vzdálenosti může občas chodit o dvou francouzských holích, do 30-50 m, a nemůže prakticky cestovat hromadnou dopravou. Pro intenzivní bolesti v kostech s propagací do lýtek absolvoval nedávno další konziliární vyšetření neurologem. Ošetřující lékař popsal velikost a stav defektů na končetinách.
29. Soud zjistil ze zprávy neurologa MUDr. Š. z 31. 3. 2025, že žalobce je 15 let na invalidním vozíku pro potíže s akry dolních končetin, což bylo následně řešeno. Žalobce má na dolních končetinách povšechnou svalovou hypotonii, oslabení svalové síly s maximem v dorzální flexi nohy, je hypotrofie svalů bérců bilaterálně, hypofunkce distální části bérců kryty obvazem, iritační pyramidy nejsou. Jde o výrazné omezení a citlivou rotaci v kyčli vpravo. Jde o koxalgii vpravo, susp. koxartróza dx., polyneuropatie dolních končetin v anamnéze, trofické poškození kůže dolních končetin, lymfedém dolních končetin více vpravo plus cévní diagnostika, stav po resekci žaludku po neoadjuvantní léčbě v září 2023. Doporučeno bylo vyšetření na ortopedii. Lékař uzavřel, že žalobce je schopen pohybu pouze na krátkou vzdálenost a jinak je odkázaný na invalidní vozík.
30. Ve zprávě z 28. 1. 2015 podal MUDr. K. svoje vyjádření k bolestnému, trvajícím následkům a ztížení společenského uplatnění.
31. Soudu je známo z věci sp. zn. 72 Ad 37/2025, že podle „souhlasu s úhradou“ z 2. 9. 2025 vydaného Zdravotní pojišťovnou ministerstva vnitra, evidenční číslo žádosti 9101092, byl vydán souhlas s poskytnutím zdravotních služeb jako hrazených, pro zdravotnický prostředek 300/5004319 V200 (pozn. soudu: mechanický vozík), na základě žádosti MUDr. U. pro výrazné zhoršení mobility, kožní defekty LDK, poleptání PDK, opakované hospitalizace a převazy, artrózu nosných kloubů a vertebrogenní potíže.
32. Soudu je známo z věci sp. zn. 72 Ad 37/2025 z rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení z 11. 4. 2011, že žalobci byl zvýšen invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně. Pokles pracovní schopnosti žalobce činil 70 % a šlo u něj o chronickou žilní insuficienci čtvrtého stupně s vředem a zánětem, varikózní komplex C6, posttrombotický syndrom vlevo, recidivující ulcerace vlevo, nově oboustranně, dále stav po hluboké flebotrombóze zákolenní žíly a stehenní žíly v březnu 2008, stav po operaci varixů vlevo v roce 1998, stav po autonehodě v roce 1983 s úrazem hlavy a zlomeninou levého bérce a vertebrogenní algický syndrom páteře. V průběhu roku 2009 se zdravotní stav žalobce zhoršil. I přes zavedenou ambulantní léčbu nedošlo ke stabilizaci zdravotního stavu.
33. Soud shledal napadené rozhodnutí jako nepřezkoumatelné a vydané předčasně. Žalovaný se nevyjádřil k právně významným námitkám žalobce, ke všem jeho postižením a k celému obsahu dostupných lékařských zpráv ve zdravotnické dokumentaci včetně té, kterou soud provedl k důkazu. Vadou posudků o závislosti a napadeného rozhodnutí je, že přesvědčivě nevysvětlily, jak může žalobce v přijatelném standardu účelně zvládat při jeho postiženích sporné ZZP.
34. Správní orgány použily jako klíčový důkaz a podklad rozhodnutí **posudky o závislosti**, které **nebyly úplné a přesvědčivé** a bylo namísto vyžádat jejich doplnění anebo srovnávací posudek jiného pracoviště Institutu posuzování zdravotního stavu či jiné posudkové komise.

35. Správní orgány dospěly k závěru, že u žalobce nejde o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a zvládá všechny ZZP. Přitom mezi účastníky řízení není sporné, že v jiném řízení posudkové orgány shledaly u žalobce dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a invaliditu třetího stupně, jak žalobce doložil soudu k žádosti o osvobození od soudních poplatků. Z rozsudku věci sp. zn. 72 Ad 37/2025 vyplývá, že žalobci byl přiznán průkaz ZTP/P, který mu byl odňat, avšak soud v citované věci rozhodnutí zrušil.
36. Soud si je vědom, že stupeň invalidity odráží pokles pracovní schopnosti a řízení má jiný účel. Přesto vzbuzuje důvodné pochybnosti ve smyslu § 3 správního řádu to, že žalobci byl v jednom řízení uznán pokles pracovní schopnosti nejméně o 70 % a v řízení o příspěvku na péči nebyl vůbec shledán dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, a to při zohlednění všech okolností věci zjištěných ve správním a soudním řízení.
37. Příspěvek na péči se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby [§ 7 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o sociálních službách“)], přičemž stupně závislosti jsou rozděleny podle počtu ZZP, jež daná osoba není schopna zvládat (§ 8 odst. 2 zákona o sociálních službách). Základních životních potřeb, které jsou pro účely zjištění stupně závislosti osoby na pomoci jiné fyzické osoby posuzovány, je celkem deset: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost – ta se neposuzuje u dětí [§ 9 odst. 1 písm. a) až j) zákona o sociálních službách]. Obsah těchto ZZP je konkretizován výčtem aktivit v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „vyhláška“).
38. Podle § 2a vyhlášky pro závěr, že posuzovaná osoba je při zajištění některé ze ZZP závislá na pomoci jiné fyzické osoby, postačuje, pokud posuzovaná osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat danou ZZP vymezena v příloze č. 1 vyhlášky.
39. Při rozhodování o příspěvku na péči je zásadním rozhodujícím důkazem posudek závislosti osoby. Na tento posudek je podle konstantní judikatury třeba nahlížet jako na kterýkoliv jiný důkazní prostředek. Sice se jedná o tzv. povinný důkaz, nikoliv však závazné stanovisko či závazný podklad rozhodnutí. Proto není správnost posudku presumována a posudek podléhá hodnocení správního orgánu a nemůže být bez dalšího převzatý jako pravdivý. Při rozhodování ve věci příspěvku na péči však správní orgán neposuzuje věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti [srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) č. j. 3 Ads 77/2009-59 nebo č. j. 3 Ads 48/2002-104].
40. Při hodnocení posudku je proto podle rozsudku NSS č. j. 4 Ads 57/2009-53, stěžejní, že „posudková komise MPSV je při posuzování stupně závislosti [...] povinna vycházet ve smyslu § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem ošetřujícího lékaře, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře. Na takový posudek jako svou podstatou rozhodující důkaz je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti. To v posuzované věci platí především pro řízení před žalovaným správním orgánem, jako orgánem odvolacím, pro jehož řízení a rozhodnutí byl posudek vyžádán. Obdobně je pak třeba posuzovat požadavky na tento posudek kladené v případném soudním přezkumném řízení.“ Samotná realizace tohoto požadavku pak dle rozsudku NSS

č. j. 10 Ads 269/2018-29, v praxi spočívá v tom, že se posudková komise „musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaná osoba namítá, a vyjádřit se k její schopnosti zvládat veškeré aktivity vyjmenované u jednotlivých životních potřeb v příloze č. 1 vyhlášky, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. Případnými spornými dílčími aktivitami se posudková komise musí detailně zabývat a své úvahy opřít o dostatečně zjištěný skutkový stav. Posudek je rozhodujícím důkazem v řízení o přiznání příspěvku na péči, pokud nevzbuzuje pochybnosti o své celistvosti a přesvědčivosti a neexistují jiné důkazy, které jeho správnost zpochybňují. V případě vzniku pochybností či nesrovnalostí mezi podkladovou dokumentací, tvrzeními posuzované osoby a závěry posudkové komise je pak namístě provést osobní vyšetření posuzované osoby. Právě osobní posouzení, byť není obligatorní zákonnou podmínkou, by mělo být v podobných případech pravidlem a současně vhodným způsobem, jak takové pochybnosti vyvrátit (srov. rozsudek NSS č. j. 3 Ads 214/2014-25). Nenaplnění výše uvedených požadavků je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. V posuzované věci otázka vyšetření žalobce posudkovým lékařem nebo posudkovou komisí nebyla sporná.

41. Podle § 1 odst. 2 vyhlášky schopnost osoby zvládat ZŽP pro účely stanovení stupně závislosti se hodnotí **v přirozeném sociálním prostředí a s ohledem na věk fyzické osoby.**
42. Podle § 1 odst. 4 věty první vyhlášky za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje stav, kdy **porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout ZŽP v přijatelném standardu.**
43. Pojem „**přirozené sociální prostředí**“, ve kterém se schopnost zvládat ZŽP posuzuje podle § 1 odst. 2 vyhlášky a § 3 písm. d) zákona o sociálních službách zahrnuje rodinu a sociální vazby k osobám blízkým, domácnost osoby a sociální vazby k dalším osobám, se kterými sdílí domácnost, a místa, kde osoby pracují, vzdělávají se a realizují běžné sociální aktivity.
44. Při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřebu se posuzuje, zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat *správnost zvládnutí* základní životní potřeby (§ 2 odst. 1 vyhlášky).
45. V posuzovaném případě žalovaný neuznal žalobci nezvládání žádné ZŽP. Žalobce zejména namítal, že nezvládá ZŽP tělesná hygiena, stravování, mobilita, péče o domácnost a osobní aktivity.
46. Soud zdůrazňuje, že **nemá** k dispozici zdravotnickou dokumentaci žadatelů o příspěvek na péči ani posudkové spisy a lékařské zprávy, ze kterých posudkoví lékaři vycházeli, s výjimkou těch, které jsou součástí správního spisu nebo které žadatel doložil soudu.
47. Podle **sociálního šetření** dne 6. 11. 2024 žalobce uvedl, že u něho došlo ke zhoršení mobility, má po chemoterapii defekty na dolních končetinách a pohybuje se na invalidním vozíku. Žalobce uvedl, že na nohách chvíli ustojí, ujde nejvýše 50 m s pomocí dvou francouzských holí. Podle záznamu o sociálním šetření žalobce vstává a usedá sám, sám jezdí autem – má úpravu auta na ruční řízení. Žalobce si sám otevře dveře do auta, sám do auta nastoupí a vystoupí a sám do auta uloží invalidní vozík. Navzdory tomu, že má přiznaný průkaz

ZTP/P, chodí na úřad práce vždy sám bez doprovodu. Žalobce přijel 30. 10. 2024 a 31. 11. 2024 autem na úřad práce, sám dojel na invalidním vozíku a sám si otevřel dveře do kanceláře. Žalobce sám podával bez obtíží žádosti na úřad práce (návrh na změnu výše přiznaného příspěvku na péči a žádost o příspěvek na motorové vozidlo). Žalobce přišel opakovaně na úřad práce dokonce i bez jakékoliv kompenzační pomůcky. Úřad práce o tom učinil písemný záznam 13. 5. 2024 a 6. 12. 2023. Podle pana P., který poskytuje péči družce žalobce, mu žalobce opakovaně pomáhá zvedat paní V., když upadne. To vyplývá z telefonického hovoru s panem P. dne 8. 11. 2024. Žalobce tvrdil, že nezvládá žádnou činnost péče o domácnost, že úklid zajišťuje pečující osoba pan V., který se žalobcem jezdí na nákupy a praní prádla a úklid zajišťuje podle tvrzení žalobce kamarádka paní Š. Pečující osoba pan V. při telefonickém hovoru uvedl, že péči poskytuje jednou za 14 dní nebo jednou za měsíc podle potřeby, pomáhá pouze s větším úklidem, většími nákupy a donesením věcí, a hlavně pomáhá s údržbou motorového vozidla (opravy, výměny apod.).

48. Podle **posudku Institutu posuzování zdravotního stavu** z 26. 1. 2025 u žalobce nešlo o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav ve smyslu § 3 písm. c) zákona o sociálních službách. Posudkový lékař uvedl, že zdravotní stav posoudil především z objektivních pozorování sociálních pracovníků a sdělení, že žalobce žije s družkou, o kterou se stará, samostatně ji zvedá ze země, když upadne, opakovaně dochází samostatně bez opěrných pomůcek na úřad práce, s úřadem jedná samostatně, dochází sám bez doprovodu a sám jezdí autem, které řídí. Posudkový lékař uvedl, že proti minulému posudku neuznává dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav. Žalobce je orientovaný osobou, místem a časem, komunikaci zvládá, řeč, čtení a psaní jsou přiměřené, telefonuje, samostatně kouří, cigarety mu z rukou nevypadávají, jemná motorika rukou i úchop jsou zachované, hybnost horních končetin také, připravené jídlo sní samostatně, sám se nají i napije. Není důvod, proč by se žalobce sám neoblékl a nebul. Oblékání a obouvání zvládá samostatně, do koupelny i na záchod dojde samostatně. Hygiena i výkon fyziologických potřeb včetně očisty probíhá samostatně. Žalobce je plně orientovaný, samostatně kouří, funkční omezení rukou nemá, připravené léky je schopen v danou dobu užít z lékovky samostatně, defekty na dolních končetinách si převazuje sám a léky připravuje i družce. Sociální aktivity žalobce odpovídají věku, vykonává je a doma se stará o družku, během dne sleduje televizi, venčí psa, jezdí autem a osobní záležitosti si vyřídí. Úkony zajišťující chod domácnosti žalobce vykonává, sám provádí údržbu auta. Při sociálním šetření byly zjištěny rozpory v poskytované péči. Žalobce udával zhoršení mobility, že na dolních končetinách stojí pouze chvíli a s oporou dvou francouzských holí ujde maximálně 50 m. Přitom vstává a usedá sám a řídí motorové vozidlo, které je upraveno na ruční ovládání. Žalobce do osobního vozidla nasedne sám a naloží si invalidní vozík. Žalobce je držitelem průkazu ZTP/P, avšak na úřad práce dochází bez doprovodu a opakovaně bez kompenzačních pomůcek, jak sdělil úřad práce. Žalobce je orientovaný a komunikuje, stravu připravuje s pomocí družky, stravu si nakrájí, nají se i napije. Podle svého sdělení má žalobce potíže s horními končetinami, a proto mu s oblékáním pomáhá kamarádka, v jednom oděvu bývá několik dnů a spí v něm. Úřad práce však sdělil, že žalobce si před budovou zapálí cigaretu, podepíše se a řídí motorové vozidlo. Žalobce tvrdí, že ranní hygienu nezvládne, neoholí se ani elektrickým strojkem. Žalobce tvrdí, že se sprchuje s pomocí pečující osoby dvakrát týdně, ale úřad práce uvedl, že pečující osoba podle vlastního sdělení navštěvuje žalobce jednou za 2-4 týdny. Žalobce na toaletu dojde na invalidním vozíku a přesune se na mísu. Žalobce léčebný režim dodržuje, léky chystá i družce, během dne sleduje televizi a venčí psa a osobní záležitosti vyřídí. Žalobce

tvrdí, že nezvládá žádnou činnost v péči o domácnost, ale podle úřadu práce mu pečující osoba pomáhá pouze s větším úklidem, většími nákupy a údržbou motorového vozidla.

49. **Žalobce v odvolání** namítal, že požádal o zvýšení příspěvku na péči, protože v důsledku onkologické léčby se zhoršil jeho zdravotní stav, včetně jeho primární diagnózy (arterioskleróza dolních končetin). Posudkový lékař v posudku o invaliditě z 26. 1. 2025 nepravdivě uvádí, že žalobce je schopen se pohybovat bez kompenzačních pomůcek, běžně chodí na úřad práce a je schopen si všechny běžné záležitosti zajišťovat sám bez pomoci jiných osob. Žalobce si zvládne vyčistit zuby, holit se a učesat i na invalidním vozíku, ale bez pomoci další osoby není schopen zvládnout celkovou hygienu a napustit si vanu, přemístit se do vany apod. Žalobci se zhoršil zdravotní stav oproti době, kdy mu byl přiznaný příspěvek na péči v prvním stupni. K tomu žalobce doložil ve správním řízení lékařské zprávy.
50. Žalovaný v návaznosti na posudek posudkové komise neuznal žalobci nezvládání **ZŽP tělesná hygiena**.
51. Podle přílohy č. 1 k vyhlášce za schopnost zvládat ZŽP tělesná hygiena se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. použít hygienické zařízení, 2. dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, 3. provádět celkovou hygienu, 4. česat se, provádět ústní hygienu, holit se.
52. Žalobce v žalobě namítal, že se pohybuje na invalidním vozíku a nezvládá bez pomoci základní hygienu, například přesun do vany a zajištění koupele.
53. Žalovaný v rozhodnutí o odvolání konstatoval, že není prokázán zdravotní důvod, pro který by žalobce nebyl schopen provádět hygienické úkony, včetně sprchování, a to za použití usnadňujících pomůcek a vybavení domácnosti a je třeba, aby se žalobce sprchoval v sedacím koutě na sedačce, používal madla a zabalil nohu s kožním defektem do nepromokavé tkaniny. Není důvod, aby to nezvládl, protože si nohu převazuje sám. Žalobce nemá poruchu funkce rukou a je schopen se holit, oblékat, svlékat atd. Žalobce má ruce plně funkční a byl opakovaně viděn, jak se pohybuje bez holí i s holemi.
54. Posudková komise v posudku citovala ze sociálního šetření z 6. 11. 2024 a popsala plnou mobilitu a schopnosti žalobce. Posudková komise dospěla k závěru, že u žalobce se nejedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, který by mohl způsobit ztrátu schopností zvládat ZŽP.
55. Soud ověřil ze záznamu ze sociálního šetření 6. 11. 2024, že žalobce si žalobce sám umyje umělý chrup, ruce a obličej. V koupelně je sprchový kout se sedátkem. Žalobce tvrdil, že se s pomocí pečující osoby pana M. V. dvakrát týdně sprchuje, pečující osoba mu pomůže do sprchy a pomůže mu se sprchováním. Nehty žalobci stříhá paní Š. Žalobce tvrdil, že se kvůli problémům s rukama nedokáže oholit ani pomocí elektrického holicího strojku a že ho dvakrát týdně holí pan P.
56. Soud dospěl k závěru, že žalovaný a posudková komise přesvědčivě nevysvětlily, jestli byly u žalobce prokázány při jeho diagnózách takové fyzické schopnosti, aby zvládl účelně vykonat všechny aktivity ZŽP tělesné hygieny, ve společensky přijatelném standardu a s ohledem na jeho věk. Podle instrukce¹ je třeba zohlednit všechny posudkové významné

¹ Instrukce náměstkyně pro řízení sekce sociálně pojistných systémů č. 15/2016 – Posuzování zdravotního stavu pro účely zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, dostupná na www.mpsv.cz

skutečnosti, které vyplývají ze zdravotnické dokumentace a ze sociálního šetření (čl. 3 bod 6 a čl. 9 bod 6 instrukce). Je třeba odpovědět na konkrétní odvolací námitky žalobce, že se sám do vany nepřemístí a neumyje.

57. K ZŽP **osobní aktivity** žalobce namítal, že nezvládá zejména nakupování a pohyb mimo domov. Žalobce je plně odkázaný na invalidní vozík a má omezené schopnosti o sebe pečovat z důvodu jeho nemoci.
58. Podle přílohy č. 1 vyhlášky se za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu považuje stav, kdy osoba je schopna 1. navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami, 2. plánovat a uspořádat osobní aktivity, 3. styku se společenským prostředím, 4. stanovit si a dodržet denní program, 5. vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí, například vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.
59. Úřad práce v rozhodnutí z 12. 2. 2025 popsal, že žalobce vykonává sociální aktivity odpovídající věku, doma se stará o družku, během dne sleduje televizi, venčí psa, jezdí autem a osobní záležitosti si vyřídí.
60. Žalovaný citoval z posudku posudkové komise, že žalobce není duševně postižený, vidí, slyší, komunikuje, řídí osobní automobil, do kterého sám nakládá invalidní vozík a vykládá ho z automobilu. Žalobce je samostatně mobilní bez opory, případně s oporou francouzské hole, nemá poruchu funkce rukou a není důvod, aby si autem nezajel na nákup, který provede do nákupního vozíku a vyloží do auta. Žalobce byl opakovaně viděn, jak se pohybuje bez holí i s holemi. Není důvod k doprovodu jinou osobou. Osobní aktivity žalobce zvládá, je kontaktní a vše si vyřizuje sám. Nejedná se o závislost na péči jiné osoby.
61. Podle instrukce se hodnotí schopnost zvládat ZŽP osobní aktivity ve vztahu k období před vznikem závislosti, respektive před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, který má za následek neschopnost zvládat tuto ZŽP. Hodnotí se pouze každodenní aktivity.
62. Správní orgány dostatečně nevysvětlily, jak je žalobce schopen vzhledem ke svým zdravotním postižením a uznané invaliditě třetího stupně vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí, zejména vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity a vyřizovat své záležitosti ve smyslu bodu 5 přílohy č. 1 vyhlášky.
63. Podle přílohy č. 1 vyhlášky za schopnost zvládat ZŽP **oblékání a obouvání** se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, 2. rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, 3. oblékat se a obouvat se, 4. svlékat se a zouvat se, 5. manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.
64. Žalobce v žalobě namítl, že je odkázaný na invalidní vozík a neobejde se bez péče jiné osoby, nezvládne přesuny, a vyjmenoval všechna svá onemocnění.
65. Soud zjistil ze záznamu ze sociálního šetření z 6. 11. 2024, že žalobce požádal o zvýšení příspěvku z důvodu zhoršení mobility; dle svého tvrzení má problémy s horními končetinami, a proto se nezvládne oblékat a svlékat; každé ráno mu chodí pomáhat s oblékáním paní Š., kamarádka, která není vedena jako pečující osoba. Žalobce při sociálním šetření dle záznamu vypovídal rozporuplně. Jednou uvedl, že bývá ve stejném oblečení několik dní a že v oblečení i spí. Lze usuzovat, že uvádí paní Š. pouze účelově. Žalobce tvrdil, že má problémy s horními končetinami, ale před úřadem práce si pravidelně sám zapaluje cigaretu a kouří, sám se podepíše a řídí motorové vozidlo, jak se uvádí v záznamu.

66. Žalovaný v napadeném rozhodnutí poukázal na to, že žalobce nemá zdravotní postižení páteře či kloubů, nemá obrny končetin, jejich amputační ztráty ani poruchu funkce nosných kloubů dolních a horních končetin. Žalobce byl viděn, jak se pohybuje bez holí i s holemi a není důvod k doprovodu druhou osobou. Nejedná se o závislost na péči jiné osoby. Žalobce je schopen se holit, chystat oděv, oblékat se a svlékat.
67. Je na správních orgánech, aby přesvědčivě a dostatečně odůvodnily zvládání všech aktivit ZŽP s ohledem na všechna postižení žalobce, doloženou zdravotnickou dokumentaci a souhlas zdravotní pojišťovny s úhradou předepsaného mechanického invalidního vozíku za situace, kdy žalobce namítal postižení prstů na rukách a postižení horních a dolních končetin.
68. Podle přílohy č. 1 vyhlášky se za schopnost zvládat ZŽP **péče o domácnost** se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. nakládat s penězi v rámci osobních příjmů a domácnosti, 2. manipulovat s předměty denní potřeby, 3. obstarat si běžný nákup, 4. ovládat běžné domácí spotřebiče, 5. uvařit si jednoduché teplé jídlo a nápoj, 6. vykonávat běžné domácí práce, nakládat s prádlem, mýt nádobí, 7. obsluhovat topení, 8. udržovat pořádek.
69. Žalobce v žalobě namítal, že si neovládne nakoupit, je odkázaný na vozík a bez pomoci druhé osoby se neobejde.
70. Úřad práce v rozhodnutí z 12. 2. 2025 konstatoval, že žalobce vykonává úkony zajišťující chod domácnosti a se známým provádí údržbu auta.
71. Posudková komise dospěla k závěru, že žalobce nemá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, který by mohl způsobit ztrátu schopnosti zvládat základní životní potřeby. Žalovaný v rozhodnutí o odvolání vypsál, že není důvod, aby si žalobce autem nezajel na nákup, který provede do nákupního vozíku a vyloží do auta. Žalobce je schopen provést základní úklid, vyprat, pověsit prádlo na sušák a poskládat ho. Není zdravotní důvod, aby si žalobce neuvařil jednoduché jídlo, při vaření může i usednout. Žalobce byl opakovaně viděn, jak se pohybuje bez holí i s holemi a není důvod k doprovodu jinou osobou.
72. Soud dospěl k závěru, že správní orgány se nevypořádaly s posudkově významnými skutečnostmi ze sociálního šetření a ze zdravotnické dokumentace, zejména jestli žalobce zvládá manipulaci s předměty denní potřeby, obstarat si běžný nákup, uvařit si jednoduché teplé jídlo a nápoj, vykonávat běžné domácí práce, nakládat s prádlem, mýt nádobí a udržovat pořádek. To vše v souvislosti s tím, že zdravotní pojišťovna souhlasila s úhradou mechanického invalidního vozíku pro žalobce. Žalobce dokládal ve správním soudním řízení lékařské zprávy, které popisují poruchy funkce nosného a pohybového ústrojí žalobce. Je na posudkových orgánech, aby přesvědčivě vysvětlily, jestli je žalobce schopen aktivity ZŽP péče o domácnost zvládat v přijatelném standardu při jeho postiženích.
73. Spornou ZŽP byla i **mobilita**. Podle přílohy č. 1 vyhlášky se za schopnost zvládat tuto ZŽP považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat 1. vstávání a usedání, 2. stoj, 3. zaujímat a měnit polohy, 4. pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, 5. otevírat a zavírat dveře, 6. chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, 7. nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.
74. Žalobce v žalobě namítal, že nezvládá pohyb mimo domov bez pravidelné pomoci jiné osoby. Žalobce je odkázaný na invalidní vozík a není schopen stát, není schopen chůze bez

pomoci jiné osoby a není schopen nastupovat do dopravních prostředků hromadné dopravy ani z nich vystupovat. Žalobce se pohybuje pouze na invalidním vozíku.

75. Úřad práce v rozhodnutí z 12. 2. 2025 popsal, že žalobce žije s družkou, o kterou se stará, samostatně ji zvedá ze země, když družka upadne. Žalobce opakovaně dochází samostatně bez opěrných pomůcek na úřad práce, dochází bez doprovodu a jezdí autem, které sám řídí.
76. Žalovaný v napadeném rozhodnutí dodal, že žalobce do vozidla, které řídí, nakládá sám invalidní vozík a vykládá ho z něho. Žalobce je samostatně mobilní bez opory, případně s oporou francouzské hole a během chůze si může odpočinout. Žalobce nemá zdravotní postižení páteře či kloubů, které by omezilo chůzi po schodech či cestování. Žalobce nemá obrny končetin, nemá amputační ztráty, nemá poruchu funkce nosných kloubů dolních končetin ani horních končetin a není doložena porucha funkce dolních končetin. Lymfedémy bérců z nečinnosti a recidivující kožní defekty při vleklé žilní nedostatečnosti žalobci v chůzi nebrání. V současné době se nález vpravo hojí a vlevo není popisován.
77. Podle čl. 6 bod A písm. e) instrukce za neschopnost mobility se považuje pohyblivost s odkázaností na invalidní vozík, pokud není vozík pro invalidy používán krátkodobě při aktuálním zhoršení zdravotního stavu. Za neschopnost mobility lze považovat i chůzi v malém rozsahu s těžce porušeným stereotypem chůze (souhyby obou dolních končetin s výraznou oporou o dvě francouzské hole), neboť nejde o chůzi v přijatelném standardu. Je třeba hodnotit i svalovou sílu.
78. Je na správních orgánech, aby v souladu s instrukcí vysvětlily, jestli a z jakého důvodu žalobce je či není schopen zvládat jednotlivé aktivity ZŽP **stravování**, zejména jestli je žalobce schopen s ohledem na postižení končetin přemístit, nalít, naporcovat a nakrájet stravu a konzumovat ji (žalobce tvrdí, že má i postižení horních končetin a že po chemoterapii nemůže hýbat prsty – viz záznam z 6. 12. 2023).
79. I pro laiky je zjevné, že invalidní vozík předepisuje lékař a zdravotní pojišťovna ho hradí osobám s dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem a onemocněním, které zapříčiňuje snížené schopnosti pohybu, a to nikoli nevýznamné.
80. **Ke všem sporným ZŽP** lze shrnout, že správní orgány přesvědčivě neobjasnily schopnosti žalobce zvládat všechny aktivity jednotlivých ZŽP za použití kompenzačních pomůcek a v přijatelném standardu s ohledem na to, že žalobci byl předepsán mechanický invalidní vozík a na to, že pobírá invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně.
81. Závěr o tom, že žalobce zvládá všechny aktivity všech ZŽP, nejsou podepřeny relevantními důkazy, které byly řádně provedeny ve správním řízení. Úřední záznamy (z 10. 3. 2025, 13. 5. 2024 a 6. 12. 2023) nemohou sloužit jako důkaz, pokud lze provést výslech svědků. Žalobce se s těmito podklady rozhodnutí nemohl seznámit před vydáním napadeného rozhodnutí a nebyly součástí správního spisu. Z napadeného rozhodnutí i posudků o závislosti přitom vyplývá, že citované úřední záznamy patřily k významným podkladům rozhodnutí (srov. např. rozsudek NSS č. j. 2 As 284/2018-38, bod 20).
82. I když nejdůležitějšími podklady rozhodnutí jsou lékařské zprávy, jako významný důkaz nelze použít záznam o telefonickém hovoru (s pečující osobou), pokud se s ním žalobce nemohl seznámit a vyjádřit se k němu. Ke zjištění informací od svědků slouží svědecká výpověď (§ 55 správního řádu). Čtením úředního záznamu při dokazování nelze svědeckou výpověď nahradit (srov. např. rozsudek NSS č. j. 6 Ads 46/2013-35, bod 34).

83. Přesvědčivost posudku o závislosti na pomoci jiné fyzické osoby záleží i v tom, aby byl dostatečně srozumitelný pro jeho adresáty a následný přezkum. Ten, kdo zdravotní stav posuzuje, si musí být vědom, že jeho role je především zprostředkující – má odborné informace srozumitelně a pokud možno komplexně vysvětlit „inteligentnímu laikovi“ tak, aby tento na jejich základě mohl o věci posuzované správně rozhodnout. Musí si přitom být vědom, že „inteligentní laik“ sice má duševní schopnosti porozumět těmto odborným informacím, ovšem pro jejich rychlé a patřičně důkladné pochopení mu chybí znalost širších souvislostí a celé řady základních principů, které odborníkovi připadají samozřejmé (srov. rozsudek NSS č. j. 2 Ads 17/2017-15).
84. K prokázání stupně závislosti je třeba doložit důkazy, kterými jsou pečlivě popsány lékařské nálezy z objektivních funkčních vyšetření. Je na žalobci, aby si zajistil podklady rozhodnutí – potřebná vyšetření a lékařské nálezy, předložil je včas správním orgánům a prokázal, od kdy trpí kterou nemocí. Není úkolem posudkových lékařů provádět primární vyšetření. Jejich úkolem je hodnotit vyšetření odborných lékařů, psychiatrů a klinických psychologů.
85. I když jde o řízení na žádost a důkazní břemeno leží na žadateli, nezbavuje to žalovaného a úřad práce povinnosti zjistit skutkový stav bez důvodných pochybností v souladu s § 3 a § 50 a násl. správního řádu a provést dokazování a rozhodnout v souladu se zákony, tím spíše, pokud žalobce vznesl konkrétní námitky (srov. rozsudky NSS č. j. 2 A 1105/2002-OL-22, č. 153/2004 Sb. NSS, č. j. 1 Azs 181/2018-29, č. j. 1 As 38/2023-57, č. j. 8 Ads 136/2019-38, č. j. 2 Ads 106/2015-31 a mnohé další).
86. Zvládání základních životních potřeb zkoumá posudková komise v přijatelném standardu (tedy pouze v určitém základním rozsahu). Nezkoumá, jestli je posuzovaná osoba schopna tyto své potřeby obstarávat ve stejné míře jako v případě absence zdravotního postižení (rozsudek NSS č. j. 1 Ads 86/2014-40, bod 15). Posouzení zvládání základních životních potřeb není ani intuitivní, nýbrž vyplývá z objektivizovaných kritérií (rozsudky NSS č. j. 22 Ads 179/2025-46, bod 32, č. j. 4 Ads 167/2015-27, bod 31, a č. j. 8 Ads 331/2018-37, bod 13).
87. Obdobně ani subjektivně tvrzené obtíže nemohou být samy o sobě podkladem pro závěr o neschopnosti zvládat určitou životní potřebu ve smyslu § 9 zákona o sociálních službách. Kvalifikovaným důvodem pro pozbytí schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu může být jediné nepříznivé zdravotní stav (§ 9 odst. 5 zákona o sociálních službách). Jeho posouzení je ale věcí odborně medicínskou, nikoliv subjektivní (rozsudky NSS č. j. 8 Ads 104/2015-34, bod 18; č. j. 2 Ads 80/2019-31, bod 27 a č. j. 3 Ads 138/2024-31, bod 23). Určující skutečností je přitom „zdravotní stav a rozsah schopností žalobce, tedy objektivně určená míra, v jaké je žalobce na cizí pomoc odkázán, nikoliv rozsah, v jakém je mu tato pomoc k dispozici“ (rozsudek NSS č. j. 2 Ads 80/2019-31, bod 27). Žadatel o příspěvek sice může „subjektivně pociťovat, že potřebuje s některými základními životními potřebami pomoc jiné osoby“, nicméně při posuzování zvládání základních životních potřeb pro účely přiznání příspěvku na péči je podstatné medicínské posouzení (rozsudky NSS č. j. 2 Ads 80/2019-31, bod 27 a č. j. 3 Ads 138/2024-77, bod 34).
88. Soud nepřisvědčil námitce, že **žalobci bylo upřeno právo být osobně vyšetřen a účastnit se posuzování svého zdravotního stavu.**
89. Podle § 21 odst. 1 písm. b) zákona o sociálních službách „žadatel o příspěvek a oprávněná osoba, jejichž zdravotní stav je třeba posoudit pro stanovení stupně závislosti, jsou povinni podrobit se vyšetření zdravotního stavu lékařem plnícím úkoly Institutu posuzování

zdravotního stavu, podrobit se vyšetření zdravotního stavu u poskytovatele zdravotních služeb určeného Institutem posuzování zdravotního stavu anebo jinému odbornému vyšetření, předložit určenému poskytovateli zdravotních služeb lékařské nálezy ošetřujících lékařů, které jim byly vydány, sdělit a doložit další údaje, které jsou významné pro vypracování posudku, nebo poskytnout jinou součinnost, která je potřebná k vypracování posudku, **jsou-li** k tomu Institutem posuzování zdravotního stavu **vyzváni**, a to ve lhůtě, kterou Institut posuzování zdravotního stavu určí“.

90. Z § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách rovněž vyplývá, že posuzující lékař nemusí provádět vyšetření posuzované osoby.
91. Osobní vyšetření tedy není povinností Institutu posuzování zdravotního stavu, ale záleží na jeho úvaze. Totéž platí pro posuzování zdravotního stavu posudkovou komisí (srov. rozsudek NSS č. j. 3 Ads 304/2023-18, bod 12). Ostatně, žalobce ve správním řízení o osobní vyšetření podle správního spisu nežádal a také neuvedl důvod, proč by ho měl posuzující lékař vyšetřit, a posudková komise v protokole o jednání odůvodnila, že k posouzení zdravotního stavu byla dostačující zdravotnická dokumentace.
92. Soud dospěl k závěru, že správní orgány nezjistily skutkový stav v souladu s § 3 správního řádu, se zákonem o sociálních službách, vyhláškou a instrukcí. Přitom posudková komise a žalovaný nevzaly v úvahu všechny okolnosti věci (§ 2 odst. 4 správního řádu). Posudky o závislosti nebyly úplné a přesvědčivé. Nelze provést dokazování úředním záznamem, aniž by byl součástí správního spisu a žalobce se k němu mohl vyjádřit. Při odnímání příspěvku na péči je namíste přesvědčivě odůvodnit, proč žalobce zvládá všechny aktivity sporných ZŽP a v čem se zlepšil jeho zdravotní stav oproti době, kdy mu úřad práce příspěvek na péči přiznal.
93. Z výše uvedených důvodů soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušil pro nepřezkoumatelnost a vady řízení a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení ve smyslu § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. V dalším řízení je žalovaný shora podaným právním výkladem podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán.
94. Soud v souladu s § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce žádné náklady řízení neuplatnil a neúspěšnému správnímu orgánu takové právo ve věcech sociální péče nepřísluší.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Olomouc 10. prosince 2025

Martina Rýznarová v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. A. V.

